

Kagu-Eesti kogukondade väljakutsed Eesti julgeolekus

Meelis Saarepuu

Piirialade seminar "Inimesed turvaliselt piirialadel" 03.09.2025, Värskas

Muutuv piir ja selle mõju kogukondadele

- ▶ Piiride olemus on muutunud
 - ▶ Optimismi ajastust müürideni
 - ▶ Muutus ei ole tasuta
- ▶ Rahvusvahelised õppetunnid näitavad selget mustrit
 - ▶ Lampedusa, Melilla, Gibraltar

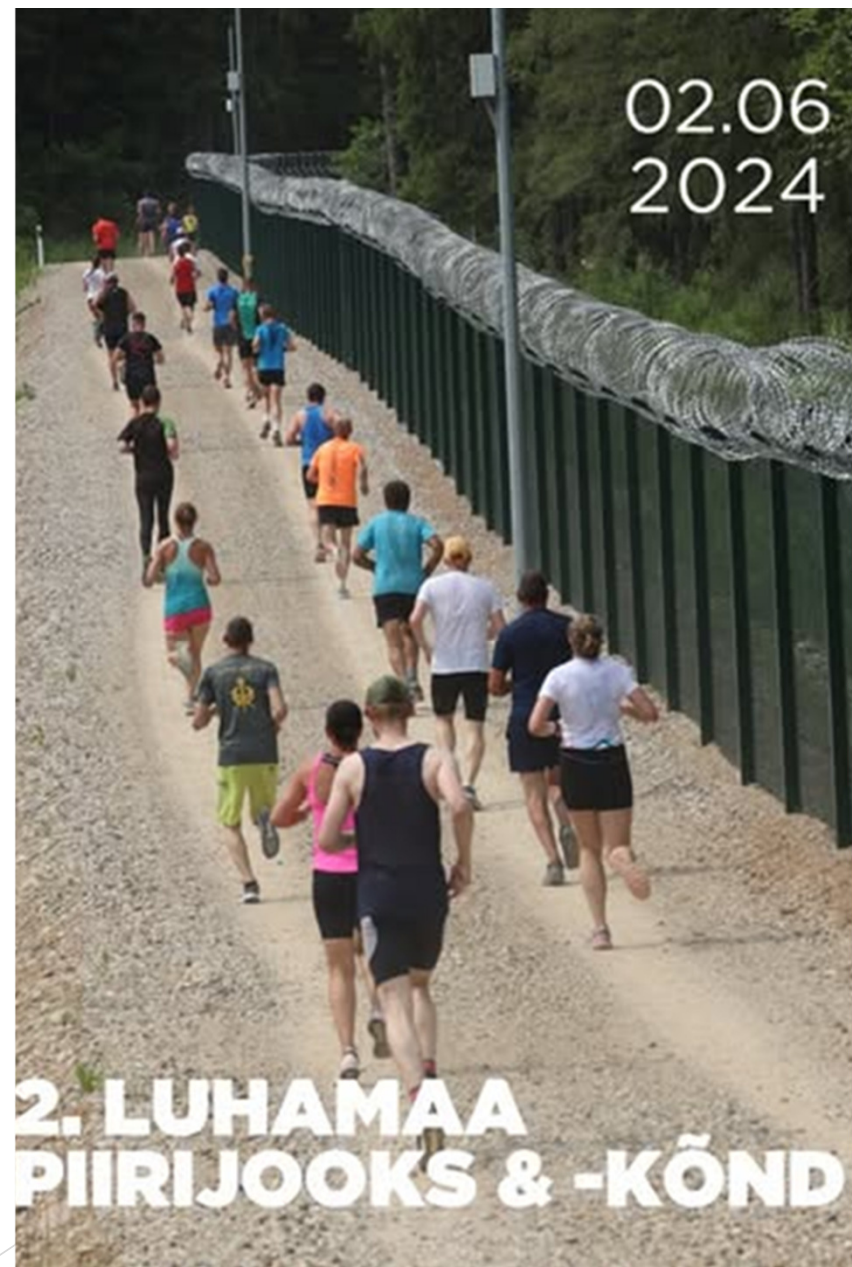
Järeldus: Kui riik ei tegele aktiivselt piiriala kogukondadega, tekib tühimik, mille täidavad probleemid – olgu selleks siis majanduslik hääbumine, sotsiaalsed pinged või kuritegevus.

Kagu-Eesti karm reaalsus: arvud, mis räägivad enda eest

- ▶ Inimeste kadu: Valga-, Põlva- ja Võrumaa elanike arv alates 2020. aastast kahanenud 3500 inimese võrra. See on rohkem kui terve Setomaa valla jagu rahvast
- ▶ Tööjõu puudus: Tööealiste elanike arv (vanuses 19–64) on Kagu-Eestis vähenenud 4045 inimese võrra
- ▶ Tühjenevad külad: 31.12.2021 seisuga Eestis 96 elaniketa asustusüksust. Enim asustamata külasid (32) asub Võru maakonnas ja enamik neist küladest asuvad piiriäärsetel aladel
 - ▶ Miks ohtlik: Tekib vaakum; võõrandumine riigist

Järeldus: Riigi vaates on parim, kui piirialadel elavad majanduslikult hästi toimetulevad ja Eestile lojaalsed elanikud.

Ajaloo õppetunnid ja oleviku võimalused

- ▶ Muistne Siksälä – Kagu-Eesti kui ajalooline kaitseliin, mille eriline ülesanne oli kaitsta Eestit idast tulevate ohtude eest
- ▶ Norra äratundmine – NATO idapiiri tuleb asustada
- ▶ Norras rakendatud meetmed:
 - ▶ Meetmed piirkonnas tegelevatele ettevõtetele
 - ▶ Meetmed eraisikutele (tulumaksu erisused, õppelaenu kustutamine, kõrgemad peretoetused)

Järeldus: Kuigi meetmed pole suutnud rahvastiku kahanemist piiriäärsetel aladel täielikult peatada on see protsess olnud aeglasem kui piirkondades, kus selliseid meetmeid ei rakendatud

Kagu-Eesti elanik – riigi esimene kaitseliin

Piiriala elanikud ei ole lihtsalt elanikud – nad on meie julgeoleku aktiivsed tagajad.

Milles seisneb kogukondade roll:

- ▶ Parim "infosensor",
- ▶ Riigile oluliste strateegiliste ametikohtade täitjad
- ▶ Nähtamatu „julgeolekumaks“

Ettepanek: Vaadake Kagu-Eestit kui tänapäeva Siksälät – piirkonda, mille strateegiline roll on kaitsta kogu Eestit. Selleks on vaja, et ka ülejäänud Eesti mõistaks ja väärtustaks siinsete inimeste panust ning toetaks piirkonda sihipärase ja julgete regionaalpoliitiliste otsustega. Alustada saame haridusest, sidudes kohalikud noored sisekaitseõppe kaudu tugevamalt oma kodukandi tulevikuga.

TÄNAN!

